

ACC. N:R M. 14948: 1-7.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Landskap: Småland Upptecknare: Fingal Johansson, Värnamo
 Härad: Östbo Berättare: " "
 Socken: Fügele Berättarens yrke: lantbrukare
 Uppteckningsår: 1960 Född år 1885 i Fügele

Skyddande, utvecklande och roande föremål
 för barn i krypsåldern. s. 1-7.

(teckn. s. 6-7.)

LUF 114

28/4 -60

Svar på frågelista L. U. F. 114.

"Skyddande, utvecklande och roande föremål
för barn i kryppåldern."

De medel man inom orten använt för
att skydda småbarn mot att skada
sig, (som upptecknaren känner eller
hört talas om) voro: "kayyäm" = ett
slags gunga eller vagg av trä
(tecken. sid. 6) eller kunde hänga
den i ett rep i taket, eller ha den
stående på golvet. För att barnet
inte skulle kunna falla ur
kayyäm fanns en löstlagbar
träribba som bands med snören

2

fast framför barnet, så det var
för det omöjligt att själv ta bort ribban.
När barnet blivit så gammalt att
det kunde stå (omkr. 1-1½ år) fick
det stå i gångstolen. (Teckn. sid. 6)
Barnet kunde om golvet var slätt
och ej mattlagt förflytta stolen
och sin själv i sakta mak över
golvet. Jag har dock hört talas
om barn, som genom att allet för
länge åt gängen i gångstol, blivit
överansträngda så de fått krokiga
ben = juellen. Såväl kångr, som
gångstol voro i bruk på 1850 talet
tills omkr. 1880 då de bortlades end.

vad mina föräldrar berättat.
Jag har hört berättas huruom en
topskvinna, att hon då hon arbetade
på åker och äng, eller plockade bär i
skogen, brukade tjundra sina barn,
med ett snöre som bands fast om
barnets liv och vidare i ett träs
bunke e.d. för att barnet ej skulle
kunna förrä sig från modern.
Har också hört berättas om att man med
ett snöre bundit barn fast vid sängbåt
bordben e.d. Då de varit enamma inom-
hus. Små lösa pallas och stolar voro
särskilt bra för barn att sysselsätta sig
med då de voro i krypåldern, och även

senare då de skulle böja taga de första
stapplande stegen över stugugolvet.

Wagn smärtolar och paller för barn har jag
sett bl. a. i Spladalens hembygdsgård, i Smål-
andsstenars hembygdstuga.

Potestolar för småbarn var vanliga i

hemmen i slutet av 1800-talet och

Tidigare. Lekaker för barn i kryp-
åldern voro: Ballar, Skalleror ofta

kombinerad med virrelpipa, och sedan

barnen blivit något äldre, Tex. 10 år
Lergökar, smurror, bleckpipor m. m.

Uptecknaren minns från sin barndom
i fjärran av 1890-talet då jag gick i
söndagskola på Kärbyholm, och Fräls-

- ningsarméns kommuikhar från Värnamo
(Frälsningsarméns höjade sin verksamhet i

Värnamo 1889) kom och spelade för oss
och jag tyckte blåsmusiken lät så bra
så jag bad far köpa mig ett blås-
instrument, och han köpte på Värnamo
marknad av en bleckknalle en belegg-
pipa med sex fingerhål. Den kostade
hela 10 öre och tonomfånget var endast
8 toner, men så smärningom lärde jag
mig blara enklare melodier.

Sådana lektrakspipor vora mycket
vanliga och omtänkta av barnen i
ortens enkla allmogehen på 1890-talet
och även senare. Barnhage o. selar
vanliga först på 1920-talet.

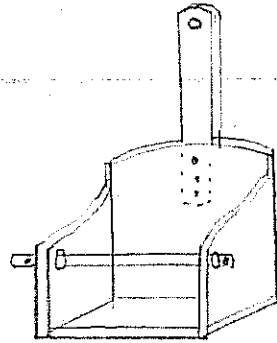
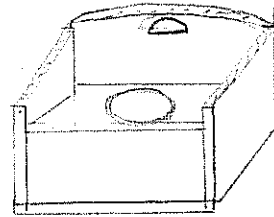
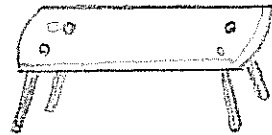

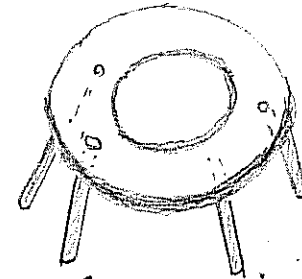
Fig. 1. Kamp.

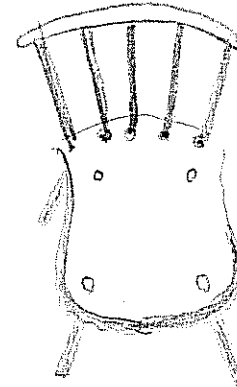
potstol.

Barnpall

gångstol

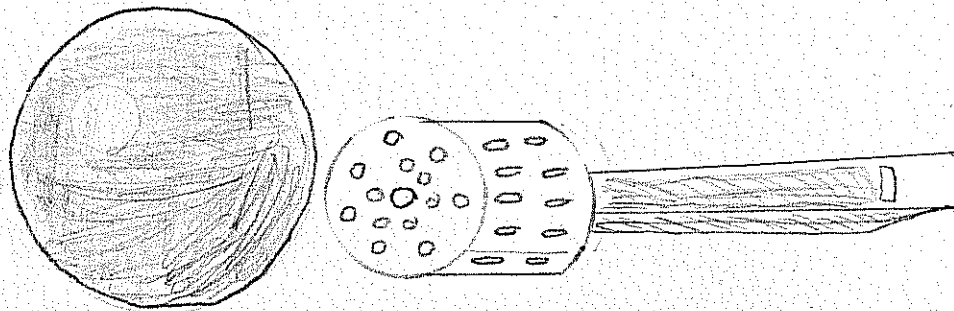

Barnstol.

ACC. NR M. 14948:7.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

7

gummiboll. skaller med viselpipa.

bleckpipa.

7